

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง "การจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์" เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ อันเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการ เน้นเนื้อหาในศาสตร์ในลักษณะที่มุ่งการสื่อสารเชิงสุนทรียะ และส่งผลต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หรือคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการเชิงบูรณาการในการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์
- 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลักษณะการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) กิจกรรมสุนทรียนิเทศศาสตร์ กวีคิดการชุด "ออง ซาน ซูจี 60 ปีแห่งตะวันหลังก้อนเมฆ" ทั้งสิ้น 3 ครั้ง ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) บุคลากรที่เป็นผู้ผลิตงานสุนทรียนิเทศศาสตร์ชั้นนี้ และใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) ของผู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อหาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ที่พบจากการจัดการเรียนรู้ โดยมีขอบเขตการศึกษาด้านระยะเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน คือตั้งแต่ มิถุนายน 2548 ถึงเมษายน 2549 และมีประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ และกลุ่มผู้เรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 16 คน

ในบทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอด้วยการแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่ 1 การสรุปและอภิปรายผลการศึกษาการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยสองประการ คือ รูปแบบเชิงบูรณาการในการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์และจากกระบวนการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และส่วนที่ 2 จะเป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

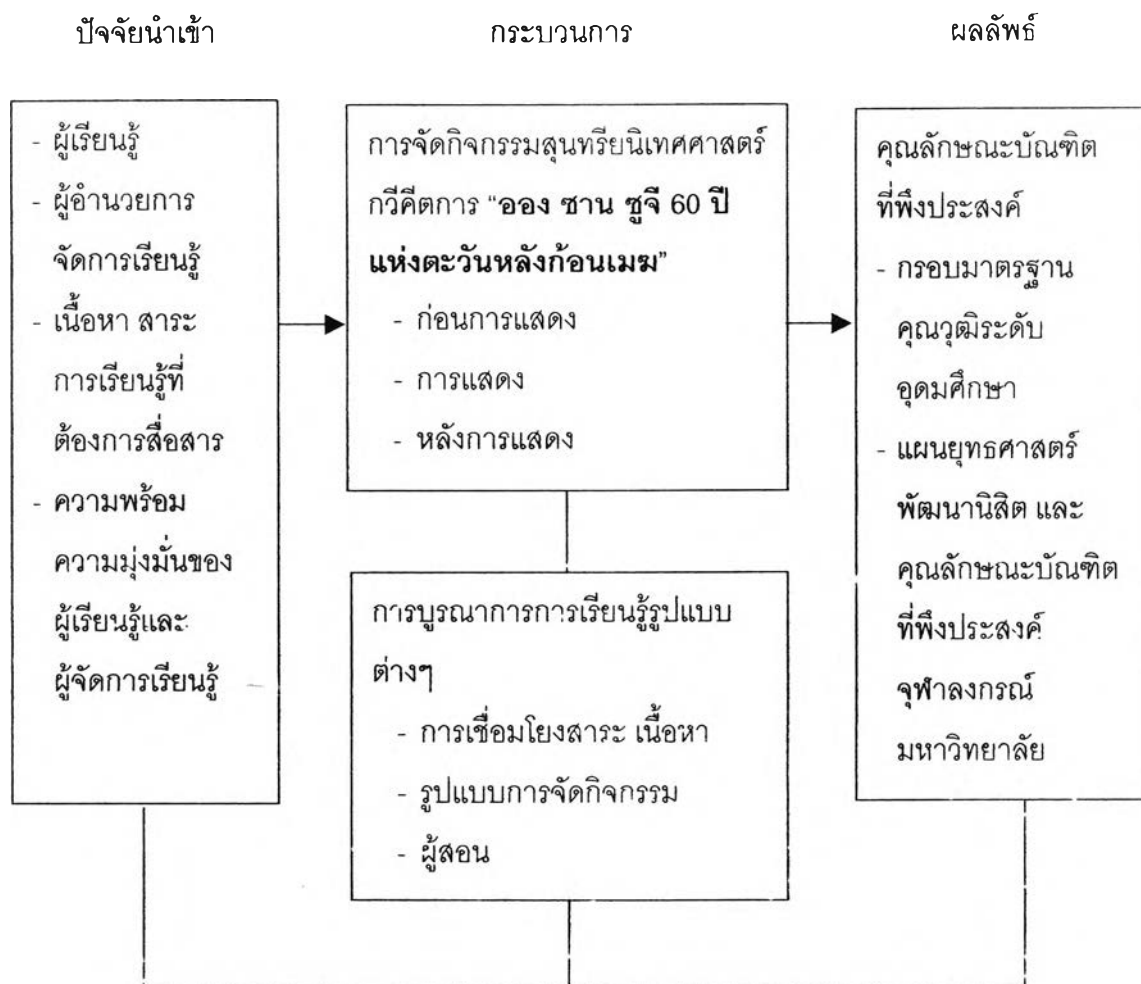
ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

กระบวนการเชิงบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

จากการศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์ เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้การสื่อสารการแสดงเป็นสื่อหรือกิจกรรมหลักสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งประเภทของสื่อสารการแสดงที่ใช้สำหรับการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์นี้ มีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษา คือ การใช้สื่อสารการแสดงที่เรียกว่า การแสดงกวีคิด การหรือการแสดงผสมผสาน บทกวี ดนตรี และลีลา ลักษณะเด่นของการสื่อสารเชิงสุนทรียะที่แตกต่างจากการสื่อสารทั่วไป โดยเฉพาะการแสดงกวีคิดการนั้น คือ เมื่อใช้สุนทรียนิเทศศาสตร์เป็นสื่อ ผู้ส่งสารในฐานะผู้ผลิต จะต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้สื่อสารการแสดงในการถ่ายทอดเรื่องราว ความ เป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับสังคมรอบตัว ด้วยการใช้องผสมผสานศิลปะ หลากหลายแขนง เข้าด้วยกัน โดยมีรูปแบบบังคับที่ต้องเกิดจากการใช้บทกวี ดนตรี และลีลาการเคลื่อนไหว เป็นวิธีหลักในการสื่อสารผ่านการแสดง

ผลศึกษางานด้านสื่อสารการแสดง เราสามารถใช้วิธีการอธิบายด้วยการลำดับ ขั้นตอนการแสดงสามช่วง คือ ก่อนการแสดง (Pre production) การแสดง (Production) และ หลังการแสดง (Post production) เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพของกระบวนการ หรือรูปแบบ การจัดการสื่อสารการแสดงหรือสุนทรียนิเทศศาสตร์ได้ชัดเจน

แต่การศึกษาครั้งนี้ต้องการอธิบายการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ ดังนั้น เมื่อศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้ การอธิบายกระบวนการหรือรูปแบบ จึงสามารถ นำวิธีการอธิบายด้วย แนวคิดปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Out put) เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 7 กระบวนการเชิงบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

กระบวนการเชิงบูรณาการ ในการจัดการเรียนรู้และจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ทางนิเทศศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการสื่อสารด้วยสุนทรียะ ด้วยการมีเป้าหมาย ให้การจัดการเรียนรู้นั้นเป็นทั้งสื่อสารการแสดงที่บอกกล่าว สาระความเป็นจริงแก่สังคม ผ่านความงดงามทางการแสดง ขณะเดียวกัน สื่อสารการแสดงนั้นก็เหมือนสื่อการเรียนการสอน หรือกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันด้วย ด้วยความเชื่อถึงพลังของการสื่อสารการแสดงว่ามีผลต่อทั้งผู้สร้างและผู้ชม กระบวนการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบของการจัดการสื่อสารการแสดงเป็นหลัก

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงอาจมิได้เริ่มต้นด้วยการตั้งเจตนา ให้เป็นการเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนการสอนทางศึกษาศาสตร์แต่อย่างใด หากแต่ว่าด้วยกระบวนการจัดการ ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้และผู้เรียนรู้ได้รู้ว่า ท่ามกลางกระบวนการที่ดำเนินไปนั้น ได้เกิดการเรียนรู้

รูปแบบหนึ่งขึ้น ซึ่งจากการศึกษาการแสดงกวีคดีการชุด “ออง ซาน ซูจี 60 ปีแห่งตะวันหลังก้อนเมฆ” กระบวนการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ (Process) มีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

ขั้นที่ 1 ก่อนการแสดง

ผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้จะเป็น ผู้คอยให้ความสะดวกในการจัดกิจกรรม เริ่มต้นด้วย การเตรียมและประสานงาน ทีมงานฝ่ายต่างๆ มีการนัดประชุม และแบ่งงานตามความเหมาะสม โดยมีผู้เรียนรู้ (นิสิต นักศึกษา) เป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในการทำการซ้อมการแสดง

ลักษณะการบูรณาการในขั้นนี้ จะเน้นไปที่การบูรณาการแบบสหวิทยาการเป็นหลัก โดยมีการบูรณาการแบบสอนเป็นทีม และบูรณาการกิจกรรม รองลงมา

เนื่องจากการทำกิจกรรมสุนทรียนิเทศศาสตร์เป็นการผสมผสานการสื่อสารด้วยศิลปะหลากหลายสาขา เมื่อนำไปโยงเข้ากับการจัดการเรียนรู้ ก็คือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระการเรียนรู้จากหลายๆ สาขาวิชา มาไว้เพื่อศึกษาหัวเรื่องเดียวกัน นั่นคือหัวเรื่องการแสดงกวีคดีการชุด “ออง ซาน ซูจี 60 ปี แห่งตะวันหลังก้อนเมฆ” นี้ เช่น การฝึกการอ่านบทสำหรับการแสดง เป็นการเชื่อมโยงทั้งวิชาการอ่านวินิจสาร การตีความบทในการแสดง การแสดงและการกำกับการแสดง หรือการเขียนบทสำหรับการแสดงไปพร้อมๆ กันได้

การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม ก็เป็นลักษณะเด่นอีกประการที่พบจากการศึกษาการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ครั้งนี้ เพราะผู้จัดการเรียนรู้ เป็นทั้งผู้สอนในรายวิชาต่างๆ ที่มาบูรณาการกัน นอกจากนี้ยังเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญในแต่ละสาขาวิชา ที่จะต้องนำมาประกอบรวมกันเป็นการแสดงด้วย นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการกิจกรรมเข้าไว้ในการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมสื่อสารการแสดง เป็นกิจกรรมที่ต้องการคุณสมบัติหลายประการของผู้ร่วมกิจกรรม ทั้งในเชิงความสามารถ ระเบียบวินัย สมาธิ ฯลฯ กิจกรรมหลายๆ ลักษณะจึงถูกนำมาใช้ เช่น การฝึกสมาธิ การรักษาเวลา การทำความเข้าใจบทบาท การรู้จักหน้าที่ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสดง

ขั้นการแสดงนี้ ผู้จัดการเรียนรู้จะวางตัวอยู่นอกเหนือกิจกรรมพอสมควร แล้วปล่อยให้ผู้เรียนรู้ได้ลงมือและปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งแก้ปัญหาและเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง

ดังนั้นการบูรณาการการเรียนรู้ที่พบในขั้นตอนการแสดงนี้ จึงเหมือนเป็นการบูรณาการทุกอย่างเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งวิชาความรู้ที่มีในสาขาต่างๆ ที่จะมาใช้ถ่ายทอดการแสดง ทั้งกิจกรรม

ลักษณะต่างๆ ที่เคยได้รับการฝึกฝนมา เพื่อที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆ หรือเรียกได้ว่าเป็น การบูรณาการกับวิถีชีวิต

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการแสดง

ขั้นหลังการแสดงของการจัดกิจกรรมสุนทรียนิเทศศาสตร์ จะมีการสนทนาหลัง การแสดงจบ เป็นเวทีการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้แสดงกับผู้ชม ซึ่งจุดนี้ถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ลักษณะหนึ่งของผู้ส่งสารหรือผู้แสดง ซึ่งในที่นี้คือผู้เรียนรู้ จะได้สื่อสาร โดยตรงกับผู้ชมหรือผู้รับสาร ซึ่งแท้จริงก็คือผู้ส่งสารกลับ เหมือนเป็นการประเมินผลเบื้องต้น ที่ผู้ชมได้รับจากการแสดง

ลักษณะการบูรณาการที่เด่นชัดในช่วงนี้ คือ การบูรณาการกับวิถีชีวิตและวาระ ทางสังคม เพราะเป็นการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้แสดงกับผู้ชมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ รับฟัง อารมณ์ ความรู้สึก ต่อเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ได้ร่วมกันสื่อสาร ที่เกี่ยวกับประเด็นสันติภาพ สิทธิ มนุษยชน และประชาธิปไตย

ทั้งนี้การบูรณาการในขั้นตอนต่างๆ ที่กล่าวมา มิได้ส่งผลให้เพียงการแสดงหรือการจัด การเรียนรู้สำเร็จไปได้เท่านั้น หากแต่การจัดการเรียนรู้ตนเอง ก็เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนา ผู้เรียนรู้ ให้มีคุณสมบัติหรือคุณภาพขึ้นมาได้ ซึ่งคุณสมบัติต่างๆ ที่จะปรากฏขึ้นทั้งจาก การประเมินตนเองของผู้เรียนรู้หรือจากการได้รับเสียงปรบมือ จากผู้ชมการแสดง ถือว่าเป็น ส่วนหนึ่งของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้เรียนรู้ในฐานะที่เป็นนิสิตนักศึกษาพึงมี ซึ่งผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่พบจากการจัดการเรียนรู้สุนทรีย- นิเทศศาสตร์นั้น มีดังนี้

ด้านความรู้

ผู้เรียนรู้มีความรู้ความเข้าใจ นิเทศศาสตร์ในแง่มุมที่กว้างขวางขึ้นว่า การสื่อสารนั้น เป็นหัวใจสำคัญของนิเทศศาสตร์ หากแต่ว่ารูปแบบการสื่อสารนั้นมีมากมายหลากหลาย การใช้การแสดงเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร และสื่อสารการแสดงก็เป็นการสื่อสารที่ต้องอาศัยความ มีศิลปะในการถ่ายทอดประเด็นความจริงไปยังผู้ชมคาดหวังความเข้าใจของผู้ชม นอกจากนี้ จะมีความรู้ ในสาขาวิชาของตนแล้ว ผู้เรียนรู้ยังมีความรู้ที่ทันต่อสถานการณ์รอบตัว มีความรู้ นอกเหนือสาขาวิชา และมีความรู้กว้างไกลอีกด้วย เช่น ในเรื่องการกล่าวถึงประวัติศาสตร์ สมัยใหม่ ความรู้เกี่ยวกับอัตชีวประวัติของบุคคลสำคัญ เป็นต้น

ด้านความคิด

ผู้เรียนรู้จะได้ฝึกใช้ความคิดแบบละเอียดและแยกแยะ การสื่อสารการแสดง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้จะส่งผลให้ผู้เรียนรู้ คิดแบบมีระบบ มีวิจารณญาณ มีความคิดรอบ

แยกแยะความถูกผิดได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียนรู้ต้องอาศัยการศึกษาท ทำความเข้าใจสถานการณ์การสื่อสารที่จะเกิดทำความเข้าใจตัวละคร ผู้เรียนรู้จะไม่สามารถ ถ่ายทอดเรื่องราวการสื่อสารได้โดยปราศจากการใช้ความคิด จึงต้องรู้จักการคิดแบบบูรณาการ ประยุกต์ ความคิดต่างๆ มาใช้ในการทำการแสดง

ด้านความสามารถ

ผู้เรียนรู้สามารถปรับปรุงพัฒนางานและแสวงหาวิธีการใหม่ๆ ที่ดีขึ้นด้วยการอาศัย การเรียนรู้ จดจำจากการฝึกฝน สามารถบริหารจัดการกิจกรรมการแสดงหรือบทบาทหน้าที่ ตนเองได้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆ มีความสามารถ ใน การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี มีความเป็นมืออาชีพ สามารถสร้างงานใหม่และทำงานนั้นๆ ได้ ด้วยตน เอง

ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผู้เรียนรู้มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เสียสละ ต่อกการมาร่วมกิจกรรม แม้ว่าจะเป็นส่วน หนึ่งของการเรียนการสอน การแสดงออกของผู้เรียนรู้ในขณะที่ทำการแสดงสะท้อนว่าผู้เรียนรู้ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีสุนทรียะด้านศิลปะและดนตรี นอกจากนี้ ยังสามารถควบคุมตนเองได้ และรู้จักประเมินตนเอง เพื่อแก้ไขปรับปรุง ผู้เรียนรู้เป็นเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจ โลก รู้จักเทคนิควิธีดำเนินชีวิต รู้จักสังคมและโลก

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถส่งผลในเชิงคุณสมบัตินานัปการ ลักษณะแก่ผู้เรียนได้ ซึ่งคุณสมบัตินานัปการ หรือ คุณลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นคุณลักษณะอันสำคัญ ที่จะประเมินหรือเป็นหลักประกัน ถึงความเป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้ามาตรฐานและเป็นที่ยอมรับตามความคาดหวัง ของสถาบันการศึกษา และสังคมโดยรวม ซึ่งจากผลการศึกษาที่พบ สอดคล้องกับการได้ศึกษา งาน จำนวนมากดังนี้

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการใช้ละครในฐานะสื่อการสอน หรือ การใช้ละครเพื่อการพัฒนา ผลการศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า การใช้ละคร หรือการใช้รูปแบบ บทบาทสมมุติเป็นกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อมุ่งเน้น ให้เกิด การเรียนรู้จากการเลียนแบบ การได้ทดแทนสถานะของตนเองกับตัวละครหรือบทบาท ที่ได้รับมอบหมาย

การใช้ละครเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กนั้นมีความคาดหวัง ที่จะวัดผลในแง่พฤติกรรม หรือทัศนคติของเด็ก ทั้งในแง่ที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง และตนเองกับสังคม การส่งเสริม การสร้างภาวะที่ให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้สึก เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักการสมมติสถานการณ์ที่อาจ

เกิดขึ้น กับคนอื่นแล้วเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์นั้นกับตนเอง เช่น ผลการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ ของ Jane Conoley (1977 : 49) แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัส ศึกษา ผลของการใช้การแสดงแบบสมมุติในการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา เพื่อวัดพฤติกรรมของเด็ก เป็นการพยายามเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยใช้การแสดงเข้าช่วยในการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าการใช้การแสดงบทบาทสมมุติเข้าเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การใช้การแสดงบทบาทสมมุติที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก ทำให้เด็กมีสังคมมีดีดีขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางไปสู่บุคคลอื่นมากขึ้น

ทำนองเดียวกับ Bowers และ Basso (1999) ได้ทำการศึกษา การใช้กิจกรรมละครเชิงสร้างสรรค์มีส่วนช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้เรียนที่มีต่อกลุ่มอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ รายงานว่าตนเรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกันในกลุ่มมากขึ้น เช่น การเรียนรู้ที่จะรับฟังและเคารพความคิดเห็นหรือคำแนะนำของเพื่อน การเรียนรู้ที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหาภายในกลุ่ม เรียนรู้ที่จะประนีประนอมกันภายในกลุ่มมากขึ้น และกิจกรรมดังกล่าว ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนดีขึ้นด้วย

ขณะที่งานวิจัย อีกส่วนหนึ่งเป็นการศึกษาการใช้การสื่อสารการแลดง เพื่อสื่อสารถึงความรู้สึกของการได้สวมบทบาทเป็นผู้อื่นที่ขยายวงกว้างออกไปนอกเหนือจากบทบาทที่ใกล้ชิดตัว หรือการสร้างสถานการณ์สมมุติที่มีการเทียบเคียงกับบุคคล กลุ่มคน หรือสังคมจริงๆ ใช้ละครในฐานะที่เป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ที่เกิดกับตัวผู้เรียนและที่แสดงออกจนส่งผลกับผู้ชม

Wager ได้ศึกษา ผลการใช้การแสดงบทบาทสมมุติเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง กลุ่มชนกับนักเรียนอายุ 8 ถึง 9 ปี โดยให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมุติของชนเผ่าพื้นเมืองอเมริกัน ที่แสดงความรู้สึกในการถูกรุกรานที่อยู่ เป็นการเน้นคุณค่าของการสื่อสารแสดงท่าทาง ลีลา การเคลื่อนไหว โดยไม่ใช่คำพูด (non-verbal language) ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจ และประทับใจในเรื่องที่แสดงมาก เกิดความรู้สึกสงสารและเห็นใจความทุกข์ของชนกลุ่มน้อยมากขึ้น (Wager, Betty Jane.1978 : 13)

Vicrk (1997 อ้างถึงใน ภัทธรา โต้ะบุรินทร์. 2543 : 59) ได้ศึกษา ผลของการใช้กิจกรรมละครในรูปแบบของ ละครของผู้ถูกกดขี่ (Theatre of the oppressed) ควบคู่กับการใช้แบบฝึกหัด Interactive theatre ให้นักศึกษาวิทยาลัยชุมชน Metropolitan แล้วพบว่า หลังการทดลองความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณของนักศึกษา เพิ่มสูงขึ้น โดยรับรู้ถึง

เหตุปัจจัยแห่งความทุกข์ของการเป็นผู้ที่ถูกกดขี่ และได้มีการสร้างการสื่อสารระหว่าง ผู้แสดง กับผู้ชมในการสะท้อนอารมณ์หรือความรู้สึกของการกดขี่เหล่านั้นด้วย

Sphink (1997 อ้างถึง ใน ภัทธรา ไต้ะบุรินทร์. 2543 : 59) ได้ศึกษาถึง *ความสำเร็จของการทำแบบฝึกหัดที่นำจินตนาการทางการละคร* (ซึ่งพัฒนาโดย Augusto Boal) มาใช้ในการสร้างทักษะการคิดวิจารณ์ ญาณให้กับนักเรียน โดยทักษะนี้ประกอบด้วยการมีสมาธิ การใช้จินตนาการในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกันทำงาน และการคิดตัดสินใจ ซึ่งทักษะต่างๆ เหล่านี้ นำไปสู่การคิดวิจารณ์ ญาณและยังเป็นวิธีในการเตรียมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต โดยเชื่อมโยงจินตนาการและหลักสูตรเข้ากับประสบการณ์จริงในอนาคต

งานวิจัยของ Vicrk และ Sphink เป็นการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมละคร ในการพัฒนาบุคคล เรื่องทักษะการคิดและวิจารณ์ ญาณ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าละครมีศักยภาพในการพัฒนาในเชิงพุทธิพิสัย (Cognitive) รวมถึงด้านอารมณ์และสังคม การส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน การส่งเสริมให้ฝึกความกล้าตัดสินใจแก้ปัญหาและทำงานเป็นทีม การเรียนรู้กิจกรรมละครจึงเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มากกว่าแค่เพียง "กิจกรรมเสริมหลักสูตร" เพราะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาทางด้านความคิดและจิตใจไปในทิศทางที่ดีงามขึ้นด้วย

การศึกษาการใช้สื่อการแสดง โดยเฉพาะสื่อการละครแบบ บทบาทสมมติ ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในเชิงประสิทธิภาพของการใช้สื่อการแสดงเป็นกิจกรรม เพื่อเสริมสื่อการเรียนการสอน และเน้นการศึกษากระบวนการใช้การการแสดงละครในกลุ่มผู้เรียน ที่เป็นเด็กระดับปฐมวัยหรือประถมศึกษา มากกว่านิสิตนักศึกษา เช่น

พรรัตน์ แก่นทอง (2529) ศึกษาเรื่อง *การใช้บทบาทสมมติพัฒนาความรับผิดชอบ ต่อชุมชนของนักเรียน* โดยได้ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาผลการใช้เทคนิค บทบาทสมมติในการพัฒนาความรับผิดชอบ ต่อชุมชน ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาความรับผิดชอบ ต่อชุมชนของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีพัฒนาการสูงขึ้น

ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์ (2545) ศึกษาเรื่อง *การใช้ละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้เรียน* เป็น การศึกษาละครสร้างสรรค์กับนักเรียนชั้น ป.4 โรงเรียนชินวร กรุงเทพฯ ในฐานะที่เป็นกระบวนการ พัฒนาผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย พบว่า การเรียนละคร สร้างสรรค์ ทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิชานาฏศิลป์อย่างชัดเจน เพราะสามารถ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งสามด้าน โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านการฝึกทักษะการคิด

ด้วยกระบวนการวิธีการละครสร้างสรรค์ ซึ่งเทคนิคการถามกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การระดมสมองในกระบวนการกลุ่มและได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งถือว่า เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning)

งานวิจัยสองชิ้นนี้ เน้นการให้ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างสรรค์ การแสดงละคร เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับบุคคล คือ ตัวผู้เรียนเองเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรม ที่แสดงออกถึงการพัฒนาในหลายๆ ด้าน

ส่วน ภัททรา ไต้ะบุรินทร์ (2543) ศึกษาเรื่อง การใช้กระบวนการผลิตละครเวที ที่มีต่อ ผลการเพิ่มทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการศึกษเปรียบเทียบทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษา กลุ่มทดลอง (ร่วมกระบวนการผลิตละครเวที) และกลุ่มควบคุม (อ่านเรื่องสั้น) ผลการวิจัยพบว่า ภายหลัง การทดลองทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษา กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกระบวนการผลิต ละครเวที เพิ่มสูงขึ้นและมีทักษะการคิดวิจารณ์ญาณเพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมด้วย

งานวิจัยของ ภัททรา เป็นการศึกษากลุ่มผู้เรียนรู้ ที่เป็นนักศึกษา โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบการใช้ กระบวนการการผลิตละครเวทีเป็นตัววัด ทักษะการคิดวิจารณ์ญาณของผู้เรียน 2 กลุ่ม คือ ได้ลงมือ ปฏิบัติการผลิตละคร กับ ได้อ่านเรื่องสั้น สะท้อนให้เห็นข้อได้เปรียบจากการเรียนรู้ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ ว่าสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งผลด้านทักษะการคิด แบบมีวิจารณ์ญาณเพิ่มมากขึ้น ทั้งเมื่อวัดกับตนเองและเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น

ทั้งนี้การได้ศึกษางานวิจัยการใช้สื่อสารการแสดงเป็นรูปแบบหนึ่งในการเรียนรู้ ในระดับอุดม ศึกษา 2 ชิ้น คือ ของ Vicrk ที่ได้ศึกษา ผลของการใช้กิจกรรมละครในรูปแบบของ ละคร ของผู้ถูกกดขี่ (Theatre of the oppressed) ควบคู่กับการใช้แบบฝึกหัด Interactive theatre กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน Metropolitan และงานวิจัยของ ภัททรา ไต้ะบุรินทร์ ที่ได้ศึกษา เรื่องการใช้กระบวนการผลิตละครเวที ที่มีต่อผลการเพิ่มทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

งานวิจัยทั้ง 2 ชิ้น เป็นงานวิจัยที่มีรูปแบบ ใกล้เคียงกับการศึกษาวิจัย เรื่องการจัด การเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพราะ เลือกศึกษากับกลุ่มผู้เรียนรู้ที่เป็นผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกัน

อีกทั้งงานวิจัยของ Vicrk ยังสนใจศึกษาละคร หรือการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ทางสังคม เน้นเรื่องการแสดงออกถึงความเท่าเทียม อิสรภาพและมุ่งหวังการสื่อสารที่เกิด การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจระหว่างกัน คือ สันติภาพ และให้ความสนใจกับการสื่อสาร กลับของผู้ชมด้วย

แล้วพบว่า หลังการทดลองความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษา เพิ่มสูงขึ้น โดยรับรู้ถึงเหตุปัจจัยแห่งความทุกข์ของการเป็นผู้ที่ถูกกดขี่ และได้มีการสร้างการสื่อสารระหว่างผู้แสดงกับผู้ชมในการสะท้อนอารมณ์หรือความรู้สึกของการกดขี่เหล่านั้นด้วย

ขณะที่การศึกษาของ ภัทตรา เป็นการศึกษาเปรียบเทียบ และระบุให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ที่ได้ผ่านการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมทางการแสดง กับผู้ที่ไม่ได้ฝึกปฏิบัติ ช่วยย้ำให้เห็นถึงพลังของกระบวนการเรียนรู้ทางการแสดงที่ส่งต่อพัฒนาการของผู้เรียนความคิดวิจารณ์ญาณ และคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งคุณสมบัติเชิงทักษะอื่นๆ

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ โดยเฉพาะในประเทศไทย เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่าการสนับสนุนเรื่องสื่อสารการแสดง ทั้งในลักษณะการแสดงละคร หรือแบบฝึกหัดบทบาทสมมุติต่างๆ มักเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับเด็กนักเรียน มากกว่านิสิตนักศึกษา

ทั้งยังไม่ค่อยพบการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการแสดงละคร สำหรับนักเรียนระดับมัธยมหรือในช่วงอายุวัยรุ่นตอนต้น ทั้งที่เป็นช่วงอายุที่น่าส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกวิธีเพื่อการแสดงออกทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความคิดที่เหมาะสม

เมื่อได้สนทนากับกลุ่มผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยที่มีความพร้อม ทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ จากการได้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์ เชิงบูรณาการ ผลที่เกิดขึ้นกับบุคคลเหล่านี้ก็คือ การได้ร่วมเรียนรู้และพัฒนา ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจ รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการ และการทำงานกับผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างทั้งสถานภาพและอายุ ดังนั้นหากจะส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ในกลุ่มคนที่มีโชตินิสิตนักศึกษา ก็ยังจะส่งผลเชิงคุณประโยชน์ในหลายๆ ด้านเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่ถือเป็นคุณลักษณะที่เด่นชัด จากการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์ครั้งนี้คือ ผู้เรียนรู้ ได้ส่งเสริมและชี้นำสังคม ให้ตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรม มีจิตใจกล้าหาญ ทั้งในการแสดงออกและการปรับเปลี่ยนความคิดและทัศนคติ มีส่วนร่วมในการชี้นำความถูกต้องให้กับสังคม และสื่อความคิดที่ดั่งามสู่สังคม ผู้เรียนรู้ได้อุทิศงานเพื่อส่วนรวม โดยการสละตนเพื่อสังคมท้องถิ่น และสละตนเพื่อประชาคมโลก เพราะคงมีวัยรุ่นไม่มากนักที่จะลุกขึ้นมาสื่อสารแนวคิดสันติภาพ ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน ได้ด้วยการสื่อสารการแสดงอังกดงามที่ต้องอาศัยความพร้อมเพรียงและการสร้างสรรค์ศิลปะหลากหลายสาขาเข้าไว้ด้วยกัน

กิจกรรมการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์ จึงเป็นกิจกรรมที่แสดงออกเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมต่างๆ ของคน เป็นทั้งการเลียนแบบและเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบทางศิลปะ อย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้ศิลปินสามารถนำมาใช้สื่อสารถึงทัศนะปรัชญาความคิดและอารมณ์ความรู้สึกของตนต่อปรากฏการณ์รอบตัวใดๆ ก็ตามที่เขาต้องการนำเสนอ

เมื่อเราชมการแสดง เราหวังจะได้รับความเพลิดเพลิน และเรายังหวังให้ศิลปินสื่อสารสิ่งใดก็ตามที่เขาประสงค์จะบอกเราอีกด้วย เมื่อมีทั้งการสื่อสาร การแสดงออกที่งดงามและความเพลิดเพลินอยู่พร้อมกันเราอาจสนุกสนานไปกับประสบการณ์มากมายหลายแบบ เช่น การมีอารมณ์โต้ตอบร่วมไปกับเรื่องราว ความรู้สึกอีกheimในใจ ความเข้าใจชัดในความรู้สึกส่วนตัว และอคติของตน การอภิปรายทัศนะทางสังคมปรัชญาการเมืองหรือศาสนา การเสนอเรื่องราวที่คล้ายคลึงกับตัวเรา หรือแตกต่างอย่างมากจากตัวเรา ด้านการเวลาและสถานที่ หรือการหลีกเลี่ยงไปจากชีวิตประจำวันในช่วงเวลาสั้นๆ ที่ได้ดูละครเบาสมอง ซึ่งช่วยให้เราลืมตัวเองไปชั่วขณะ จุดมุ่งหมายเหล่านี้มีอยู่ในการละครตลอดมาทุกยุค และยังเป็นอยู่ในทุกวันนี้ จอห์น แกสเนอร์ เรียกมันว่า ตัว E ทั้ง 5 นั่นคือ การแสดงออก (Express) ความเพลิดเพลิน (Entertain) ความรู้สึกเฟริดแพ้ว (Exalt) ความรู้แจ้งเห็นจริง (Enlighten) และการหลีกเลี่ยง (Escape) (เอ็ดเวิร์ด เอ โรท์, 2525 : 5 – 6)

นอกจากนี้ละครยังเป็นพื้นฐาน ของสื่อประเภทโทรทัศน์และภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสื่อในชีวิตประจำวันของสังคมสมัยใหม่ทั้งยังเป็นสื่อที่สามารถผสมผสานทุกสื่อที่กล่าวมาแล้วรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมทุกชนิดเข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน เพราะธรรมชาติของศิลปะการละครมีลักษณะเป็นศิลปะรวม (Composite Arts) ละครเรื่องหนึ่งๆ จึงเป็นเสมือนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่สามารถหลอมรวมเอาศิลปะหลายแขนงไว้ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นวรรณศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ ตลอดจนนาฏศิลป์ และการแสดงทุกรูปแบบ ฯลฯ ด้วยเหตุผลนี้เป็นกระบวนการทางสังคมโดยธรรมชาติ เพราะละครต้องการการร่วมมืออย่างดีของศิลปิน นักเทคนิคจำนวนมาก ซึ่งทำให้กิจกรรมด้านการละครมีความศักยภาพในการพัฒนาความเข้าใจตนเอง

กิจกรรมการสื่อสารสุนทรียะ หรือการสุนทรียนิเทศศาสตร์ มุ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนรู้เป็นนักสังเกตการณ์ นักจัดการ นักสร้างสรรค์และนักประเมินผลทั้งต่อตนเองละสิ่งต่างๆ อย่างกระตือรือร้น ภายใต้ประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสที่หลากหลาย ซึ่งผู้เรียนรู้จะต้องใช้สิ่งเหล่านี้ในการพัฒนาความรู้ทักษะการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์และการประเมินค่า โดยเริ่มจากส่วนบุคคล จากนั้นจึงยกระดับไปสู่กลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านจิตสำนึกความเป็นมนุษย์เริ่มจากการเคารพนับถือในตนเอง (Self – esteem) ก่อนจะยกระดับไปสู่สังคม (Social Consciousness) และก่อให้เกิดการตอบสนองอย่างมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้ในที่สุด

เมื่อเราตั้งต้นคำถามว่าสุนทรียศาสตร์ สัมพันธ์กับการสื่อสารอย่างไร จากการได้ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้องการสุนทรียกิจกรรม กวีคิดการ ชุด "ออง ซาน ซูจี 60 ปี แห่งตะวันหลังก้อนเมฆ" พบว่า การสื่อสารความจริงที่สร้างพลังต้องใช้พหุศิลป์ และ

การสร้างพหุศิลป์ ที่มีความหมายต้องใช้การสื่อสาร ทั้งสองสิ่งต่างมีคุณค่าในตนเอง และมีพลังในระดับหนึ่ง ที่เมื่อนำมารวมเข้าด้วยกัน จะส่งผลต่อการสร้างเสริมสติปัญญา และพัฒนาอารมณ์ และจิตวิญญาณของผู้คนได้

บ่อยครั้งที่เราพบว่า การสื่อสารประเด็น ความจริงทางสังคมต่างๆ ช่างแห่งแล้ง โหดเหี้ยม โศกสลด เป็นไปอย่างขวานผ่าซาก และ "จริง" อย่างน่าเหลือเชื่อ สร้างความรู้สึกเหมือนสิ่งเหล่านั้นเป็นเรื่อง "ไกลตัว" และจะไม่มีวันเกิดขึ้น หรือเกี่ยวข้องกับเรา การสื่อสารเชิงสุนทรียะ เป็นรูปแบบการสื่อสารที่เน้นการทำความเข้าใจและนำเสนอข้อมูล รวมถึงความสัมพันธ์ในวัฒนธรรมของคนเรา ที่จะสามารถกระตุ้นบอกเรื่องราว ที่เป็นความจริงได้อย่างละเมียดละไม ประณีต สะเทือนอารมณ์ และให้ความรู้ โดยในท้ายที่สุด เราจะรู้สึกเชื่อมโยงกับสังคมและเรื่องราวที่เกิดขึ้น เข้าใจและยอมรับ หรือขัดแย้งอย่างมีเหตุผลต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว และในที่สุด สุนทรียนิเทศศาสตร์จะกระตุ้นให้เราไม่ละเลยหรือนิ่งเฉยกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัว

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือการปฏิบัติ

1) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ ในลักษณะที่เป็นการจัดเตรียมแผนการเรียนการสอนล่วงหน้าแบบโครงเรื่อง หรือเป็นแผนคร่าวๆ ได้ และควรส่งเสริมให้ผู้จัดการเรียนรู้เน้นการสอนแบบเป็นคณะในลักษณะอาจารย์ประจำ หรือนักวิชาชีพที่เป็นอาจารย์พิเศษให้มาก เพราะส่งผลที่เป็นประโยชน์ แก่ทั้งตัวผู้เรียนผู้ ในแง่ความหลากหลาย และการได้เทียบเคียงความเหมือนความต่างของสาระวิชา ในขณะที่ผู้จัดการเรียนรู้ ก็ลดภาระการเตรียมกิจกรรมสอน ที่หนักและช่วยให้ประหยัดเวลา อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนเชิงวิชาการระหว่างกันด้วย

2) กิจกรรมการสื่อสารการแสดง ควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา หรือต่อไปสำหรับผู้ ที่อาจไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา หรือผู้ที่พ้นช่วงวัยเรียน เช่น ผู้สูงอายุหรือผู้ด้อยโอกาส เพราะจะช่วยสร้างเสริมให้ผู้เรียนรู้ หรือผู้ได้ร่วมกิจกรรม เกิดการเรียนรู้ในเชิงสุนทรียศาสตร์หรือศิลปะ และสื่อสารกับผู้คนรอบข้างได้อย่างเข้าอกเข้าใจ

3) ควรนำแนวคิดการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งผล ในคุณลักษณะเบื้องต้น สามประการ ในเชิงนโยบายหรือการบริหารจัดการศึกษา อันได้แก่

(1) การบริการวิชาการและบริการสังคม การทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และการขับเคลื่อนทางสังคม (Social movement) ที่พบจากการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์

เป็นต้นแบบสู่การพัฒนาเพื่อการลงมือปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เพราะถือเป็นพันธกิจที่สำคัญสถาบันทางการศึกษาจำเป็นต้องเร่งให้เกิดการปฏิบัติจนเป็นรูปธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาอันเป็นรากฐานการพัฒนาสังคม

(2) การจัดการเรียนการสอนทางด้านการสื่อสารหรือนิเทศศาสตร์ ที่มีอุดมการณ์ทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนหรือบัณฑิตเป็นผู้ที่สามารถใช้วิชาความรู้ ในการสื่อสารความจริง ความถูกต้องดีงามสู่สังคมได้ ยังต้องการการส่งเสริมการสร้างสรรค์การสื่อสาร ที่รักษาความจริงเป็นหัวใจหลักแต่ยังคงสอดแทรกรูปแบบทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งยังมุ่งสื่อสารกับสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้สุนทรียนิเทศศาสตร์ จึงมีส่วนในการพัฒนาสังคมไปพร้อมกับภารกิจในการพัฒนาบัณฑิตได้ในคราวเดียวกัน

หากจะกล่าวว่ "ชีวิตคือการเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด " การได้เรียนรู้กิจกรรมสุนทรีย-นิเทศศาสตร์ จะเป็นอีกประสบการณ์การเรียนรู้หนึ่ง ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับคนทุกเพศทุกวัยได้ เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ต้องอาศัยห้องเรียน ไม่ต้องสร้างภาวะแตกต่างระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน มีสื่อการสอนที่ดีที่สุด คือตัวตนและบทบาทของเรา มีแบบฝึกหัดที่ดีที่สุด คือตัวตนและบทบาทของผู้อื่น มีการทดสอบที่ยุติธรรมที่สุด คือ การถ่ายทอดเรื่องราว สู่สาธารณะ และได้รับรู้ถึงผลตอบรับที่กลับมา สุนทรียนิเทศศาสตร์ จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณค่ายิ่งสำหรับสังคมที่กำลังเฝ้าหา "สังคมแห่งการเรียนรู้" ที่มีรากฐานจากความงามและความจริง